

DBE ATELIER HELDEN

Semester 1 – Periode 2

AUTEURS:

WOUTER KAMMENGA

CHANNA VINK

THIJS TERWISSCHA VAN SCHELTINGA

HILDA DE JONG

ROSANNE BRAAM

NHL Hogeschool Leeuwarden

Inhoud

Arrangement	2
Doelgroep	2
Verloop ochtend/middag	3
Van buiten naar binnen	3
Terugblik micro-teaching.....	4
Theoretische verantwoording	6
Reflectie.....	10
Bijlagen:	11
Bijlage 1: Lesbeschrijvingsformulier drama.....	11
Bijlage 2: kaartjes drama	14
Bijlage 3	15
Bijlage 4	20
Bijlage 5	24
Bijlage 6	30
Bijlage 6	32
Literatuurlijst	35

Arrangement

Het thema van ons arrangement is superhelden. Dan denk je al snel aan superhelden zoals Superman of Batman, maar over dat soort superhelden hebben wij het niet. Wij gaan het over superhelden in het echte leven hebben, namelijk de politie, ambulance en brandweer.

Ons arrangement bestaat uit de vakken drama,

Doelgroep

De doelgroep is groep 4. De kinderen zijn vaak 6 tot 8 jaar oud.

Verloop ochtend/middag

De dag is ingedeeld in meerdere secties welke zijn verdeeld over de normale tijden die de kinderen normaal gesproken zouden hebben. Dit zodat de structuur van de dag het zelfde blijft wat de kinderen fijn vinden. Daarnaast hebben we er voor gekozen om zoveel mogelijk de zelfde vakken op de originele tijd te houden. Dus zouden de kinderen spelling hebben dan krijgen ze dat nu weer op de zelfde tijd. Dit zou in theorie een aantal kinderen enorm veel rust moeten geven.

Tijd	Onderdeel
08:20	Inloop kinderen
08:30	Stillezen (Hebben boeken klaarliggen over het thema mochten de kinderen willen)
09:00	Geschiedenis
10:05	Eten + Jeugdjournaal
10:20	Naar buiten
10:35	Spelling
11:05	Bevo
11:45	Naar buiten
12:00	Eten + Rustig praten
12:20	Drama
12:50	Wereldoriëntatie
13:55	Afsluiting
14:00	Naar huis

Van buiten naar binnen

We hebben de les van buiten naar binnen gehaald door de activiteiten in het veilige en bekende plekje van de leerlingen te doen: het klaslokaal. Hierbij hebben we de activiteiten passend gemaakt voor in de klas zelf en hebben we activiteiten die buiten zouden kunnen passend gemaakt voor binnen.

Hierbij hebben we een drama les gegeven, een knutsel opdracht, een geschiedenisles, een Engels spel en hulpverlening geregeld die ook echt naar de klas komt en zo vragen van kinderen kan behandelen. Zo komt de praktijk ook in het klaslokaal.

Terugblik micro-teaching

Rosanne:

Ik heb mijn microteaching arrangement uitgevoerd met een groepje van 4 leerlingen. Dit omdat het mij handig leek dat ik het in een klein groepje ging doen om zo de meeste rust te creëren. Uit mijn microteaching is gekomen dat de opdracht nog best een uitdaging was voor de leerlingen. Ze snaptten de memory gelijk en de uitleg was simpel, volgens feedback van de leerlingen zelf. De sommige woorden waren woorden waar ze nog nooit eerder kennis mee hadden gemaakt, daardoor kwam er toch een klein element van moeilijkheid in het spel. Volgens de feedback van mijn stagebegeleider waren de kaarten voldoende en de moeilijkheidsgraad voldoende. De uitleg was duidelijk en de structuur zat er goed in. De afspraken die er gemaakt waren waren helder voor de leerlingen en ze hebben uiteindelijk met veel plezier mee gedaan.

Hilda:

Ik heb mijn micro-teaching met een groepje leerlingen gedaan. De leerlingen vonden het een leuke opdracht toen ik het voorbeeld liet zien. Op het moment dat ik de vraag stelde: "Hoe denken jullie dat dit gemaakt is?" En het antwoord "vouwen" was. Gingen sommige leerlingen al in de frustratie. Ik had er ook voor kunnen kiezen om alleen maar leerlingen te kiezen waarvan ik wist dat ze dit ontzettend leuk gingen vinden. Maar dit weerspiegeld een klas niet goed.

Het viel mij op dat ik dingen vaker uit moest leggen of voor moest doen voordat alle leerlingen het snaptten. Er was veel "HUH", "JUUF IK SNAP HET NIET!". Wanneer ik deze opdracht in de andere klas zou gaan uitvoeren, zou ik het nog duidelijker willen uitleggen. Het bord gebruiken om het daar op uit te tekenen. Een PowerPoint maken. Zodat het allemaal nog visueler wordt.

Deze micro-teaching is beoordeeld door een CIO. Als feedback kreeg ik dat het knap was dat ik zo rustig bleef terwijl het soms best chaotisch was. Als tip kreeg ik, zorg dat het volume niet zo hoog wordt dat je eerst het stilte-teken moet gebruiken voordat je verder kan gaan.

Wouter:

Ik heb mijn micro-teaching met een groepje leerlingen gedaan over een actueel nieuwsartikel. Dit omdat ik niet het complete onderwerp van de normale les wou weg geven. Om die reden hebben wij het gehad over de wadden eilanden. Hier ging ik over vertellen in samenhang met foto's en een tekst welke ze gebruikten voor nieuwsbegrip.

Het viel mij op dat de kinderen het boeiend vonden, maar wel lastig om niet te reageren. Hierdoor heb ik geleerd dat ik moet proberen een paar dingen te vertellen om vervolgens een interactie momentje in te voegen.

Channa:

Ik heb een drama opdracht gedaan bij mijn micro-teaching. Uit mijn microteaching bleek dat de kinderen het nog lastig vonden om direct stil te staan en de situatie uit te beelden. Daarom heb ik de kinderen eerst een klein stukje laten van de situatie laten spelen en daarna als ze "click" hoorden zouden de kinderen stil gaan staan. Bij de "click" is het namelijk net alsof er een foto werd gemaakt. Hierdoor was het voor de andere kinderen gemakkelijker om uit te beelden, maar voor de andere kinderen was het ook makkelijker om te raden.

Van mijn coach kreeg ik veel positieve feedback. Als tip kreeg ik nog dat ik de instructies ook per lesonderdeel zou kunnen doen, want het was wat verwarrend wat de kinderen nou precies bij de inleiding moesten doen.

Theoretische verantwoording

Krachtige en betekenisvolle leeromgeving:

Het aanbod is erg betekenisvol aangezien de hulpdiensten een grote betekenis hebben binnen ons leven. Iedereen heeft wel eens door de stad gereden en hoorde ineens sirenes, of moest zelfs uitwijken voor een voertuig. Misschien hebben een aantal leerlingen al een voertuig thuis gehad of zelf gebeld.

Didactische werkvormen:

Bij de verschillende lessen hebben we gebruik gemaakt van verschillende werkvormen. Je kiest natuurlijk de werkvorm die het beste past bij de les die je geeft. Bij een drama les gebruik je een andere werkvorm dan bij bijvoorbeeld een creatieve les of een geschiedenisles.

Bij deze creatieve les hebben we gebruik gemaakt van de instructievorm, dit komt omdat we gaan vouwen. Door de ervaringen die wij hebben opgedaan op onze stageplekken én de micro-teaching weten we dat dit soms best veel frustratie op kan wekken. Door een instructievorm te gebruiken weet je precies wat je de leerlingen verteld, de klas luistert mee. De instructievorm bestaat uit een leerkracht die voor de klas staat en leerlingen die luisteren en vragen stellen.

Bij de drama les hebben we gebruik gemaakt van een spelvorm. Leerlingen vinden deze vorm vaak heel leuk. Leerlingen zijn actief bezig. Een spelvorm zorgt ervoor dat de leerstof op een speelse manier wordt uitgelegd en op een actieve manier wordt getoetst. Deze juf heeft voor een simulatievorm gekozen. Dit betekent de werkelijkheid nadoen. Dit paste perfect bij de les die deze juf in haar hoofd had.

Bij de Engelse les hebben we ook gebruik gemaakt van een spelvorm. De leerlingen gaan een Engelse memory spelen. Zo leren ze spelenderwijs de Engelse woorden.

Bij de begrijpend lezen les hebben we gebruik gemaakt van een opdrachtvorm. Dit is een vorm waar leerlingen een opdracht zelfstandig uitvoeren. Ze gaan zelf op onderzoek uit en lossen de leervragen op. Ze gebruiken hun eigen kennis om op antwoorden te komen. De leerlingen lezen zelf de tekst en maken zelfstandig de vragen die bij deze tekst horen.

Bij deze wereldoriëntatie les hebben we gebruik gemaakt van een interactievorm. Bij deze vorm is er ruimte voor een kleine discussie. Jij stelt vragen aan de leerlingen en zij moeten jou daar antwoord op geven. Alle leerlingen mogen op elkaar reageren. Bij deze les komen er hulpverleners langs. De leerlingen mogen deze hulpverleners dingen vragen er is dus echt interactie tussen de leerlingen en de hulpverleners daarom past deze werkvorm er perfect bij.

Passend aanbod van de vak inhoud

De leefwereld

Leefwereld bestaat uit de etnische, sociale en culturele achtergrond van iemand.

- De sociale achtergrond bestaat uit factoren die te maken hebben met de thuissituatie, erfelijke factoren en de sociale omgeving waar een kind vandaan komt.
- De culturele achtergrond zijn de normen, waarden en gebruiken die iemand van bijvoorbeeld thuis meekrijgt.
- De etnische achtergrond is de groep waartoe een kind behoort.

De belevingswereld

Belevingswereld is de manier waarop je de wereld beleeft. Dit is afhankelijk van persoon, leefwereld en leeftijd (een kleuter kijkt anders naar de wereld dan een kind van groep 5 bijvoorbeeld).

Het wereldbeeld op deze leeftijd is vaak vrij geordend. Kinderen van zes tot acht jaar kijken met een bepaalde blik op de wereld, ze zijn nieuwsgierig naar wat er allemaal gebeurt in die wereld, maar raken nog niet van snel van slag van wat ze zien. De nieuwsgierigheid wordt vaak geuit door vragen te stellen, waar ook al soms naar de oorzaak wordt gevraagd.

De kinderen kunnen goed scheiden wat werkelijkheid is en wat fantasie is.

Het inlevingsvermogen ontwikkelt zich rond het zesde en zevende levensjaar. Bij kleuters merk je veel egocentrisme (hierbij focussen de kinderen alleen op zichzelf, omdat dit cognitief gezien nog niet anders kan), bij kinderen rond zes of zeven jaar merk je dat dit al meer oprekt. Kinderen zich namelijk vaak al voorstellen dat als ze zelf iets niet leuk vinden, iemand anders het ook niet leuk zou vinden.

Kinderen van de leeftijd 6 tot 8 jaar, vinden vaak hulpverleners zoals bijvoorbeeld politie erg interessant en cool.

Pedagogisch veilig klimaat

Volgens Tule (2019) is een veilig pedagogisch klimaat een voorwaarde om goed te kunnen leren en zorgt het voor dat leerlingen zich veilig voelen op school en in de klas. Dit is goed voor de motivatie en ook voor het leren. Leerlingen moeten het gevoel krijgen dat ze vertrouwen krijgen en dit willen we hen dan ook zoveel mogelijk aanbieden bij onze activiteiten.

Dit doen wij door heldere regels en afspraken te maken bij onze activiteiten en houden wij de protocollen van de desbetreffende school aan.

We hebben ook als groep nagedacht over hoe we precies een goed en veilig pedagogisch klimaat kunnen krijgen en hebben dit bedacht:

Rosanne

Bij de activiteit Engelse memorie zorgen ik voor dat iedereen zich veilig voelt om een antwoord te geven en leerlingen niet het gevoel krijgen dat ze iets niet kunnen. Dit doen ik door een veilig klimaat aan te bieden waar iedereen zich kan uiten. Ook zal ik, diegene die de activiteit aanbied de leerlingen goed stimuleren en bevestiging geven. Ook komen spelregels hierbij aan bod. Als ik zie dat iemand het niet lukt zal ik extra ondersteuning aanbieden.

Hilda:

Bij de creatieve opdracht zorg ik ervoor dat elk kind mij goed kan zien. De leerlingen waarvan ik weet dat ze moeite gaan hebben met deze opdracht heb ik extra oog voor. Ik loop extra langs en vraag of het lukt. Wanneer ik zie er frustratie is bij een leerling ga ik bij hem/haar zitten en zorg ik ervoor dat hij/zij weer rustig verder kan. Als een leerling een andere leerling uitlacht doordat het bij diegene niet goed gaat, zeg ik hier meteen wat van. Als dit vaker gebeurt zal ik op een passende manier dit op lossen, zodat dit niet structureel blijft gebeuren.

Thijs

De hele activiteit doen we in dit groepje met zijn allen in samenwerkingsverband. In deze situatie bewaak ik de veiligheid, dit doe ik door een goed oog te houden op de zwakkere lezers.

Channa

Bij de drama opdracht zitten de leerlingen in groepje. Ze doen de activiteit met hele groepje in samenwerkingsverband. Ik loop langs de groepjes om te kijken of het lukt. Wanneer ik zie dat een groepje er niet uit komt met z'n allen of er een discussie ontstaat, ga ik bij hun zitten en zorg ik ervoor dat de leerlingen weer verder kunnen met de opdracht door hun te helpen met het probleem op te lossen. Als iemand een andere leerling uitlacht of naar doet in het algemeen bij het uitbeelden van de situatie, zeg ik hier wat van.

Wouter

Bij de wereldoriëntatie les zitten de kinderen in een kring. Dit zodat ze allemaal goed kunnen zien wat er voor gebeurt. Tijdens de les beschermd Wouter de sfeer door kinderen het woord te geven en vervolgens er voor te zorgen dat kinderen hun verhaal kunnen delen. Daarnaast stimuleert Wouter de kinderen hun verhaal te delen.

Reflectie

Dit is was een groepje, waarvan veel CIO's twijfels hadden of het wel goed ging komen. Zet een aantal ADHD'ers en ADD'ers bij elkaar en mensen beginnen te twijfelen. Nu wisten wij vanaf het begin al wel dat het goed ging komen en al helemaal, toen we te horen kregen dat we het gingen uitvoeren. Dit is een groepje met al wat meer ervaring voor de klas en met een aantal die ontzettend goed zijn in theorie. Dus in principe een goede formule voor een goed groepje. Dit was ook wel het geval. Het jammere was dat we ons niet echt goed hebben kunnen zien in de praktijk. Terwijl dat wel echt de kracht is van dit groepje. Het was vaak ontzettend gezellig, misschien iets te gezellig. Het is een groepje die allemaal best goed zijn in dingen vooruit schuiven. Onder het mond van: "Ach het komt wel". Dit betekende dat uiteindelijk we het last minute allemaal nog moesten doen, met de bijbehorende stress. Uiteindelijk is dit allemaal gewoon weer goed gekomen!

Bijlagen:

Bijlage 1: Lesbeschrijvingsformulier drama

Stageschool: OBS De Riemsloot	Student: Channa Vink	Moduleperiode: 1.2
Mentor: Ingrid de Vries-de Jong, Anja Sinnege	Groep: 4	Aantal kinderen:25
Korte omschrijving van de activiteit: Deze les staat in het teken van het uitbeelden van situaties.	Ontwikkelingsgebied/Vakge- bied: Drama	Datum:16/12/2021

Betekenenissen	Beginsituatie	Doel en activiteit(en)
<i>De aan te bieden activiteiten hebben naar mijn idee de volgende betekenis voor kinderen.</i>	<i>Beschrijf zo nauwkeurig mogelijk wat de kinderen al weten en kunnen. Leg hierbij de relatie met het doel van de activiteit. Raadpleeg je mentor.</i>	<i>Geef concreet aan wat de kinderen aan het eind van de activiteit beheersen</i> <i>Formuleer het doel SMART</i>
Betekenis: Deze les staat in het teken van het uitbeelden van situaties die te maken hebben met de politie, dokter en brandweer.		
Beginsituatie: De leerlingen weten nog niet wat een tableau is en hebben nog weinig/tot geen ervaring met drama. De leerlingen weten vanuit zichzelf vaak al hoe een situatie, die te maken heeft met hulpverleners, er ongeveer uit ziet.		
Doel: De leerlingen kunnen aan het eind van de les laten zien hoe ze een situatie kunnen uitbeelden. De leerlingen kunnen in groepjes aan de slag. De leerlingen kunnen mee bewegen op de maat.		
Persoonlijk leerdoel: 2.3.15 kan een adequaat klassenmanagement realiseren. P: legt voorafgaand aan de onderwijsactiviteit de benodigde materialen klaar; kan de structuur van de onderwijsactiviteit vasthouden; hanteert duidelijke regels en afspraken die passen bij de school en communiceert de regels naar leerlingen. 2.3.16 kan leerlingen de verwachtingen en leerdoelen duidelijk maken en leerlingen motiveren om deze te halen. - De kinderen stil kunnen houden na 3,2,1 ik kijk meteen.		
Gebruikte bronnen: (boeken, naslagwerken, methoden) https://www.jufjanneke.nl/wordpress/thema-112/ slo.nl		

Ontwerp			
Tijd	Ontwerp van de activiteit	Didactische werkvormen en leerling-activiteiten	Organisatie en middelen
8 min	<p>Inleiding:</p> <p>Ik vertel de leerlingen dat we bezig gaan met drama en vandaag bezig gaan met het uitbeelden van situatie's die te maken hebben met de politie, dokter en brandweer.</p> <p>Maar eerst gaan we een warming up doen. Dit heeft namelijk te maken met wat we zometeen gaan doen. Ik zet de muziek aan, dit doe ik via youtube. Het liedje waar de kinderen op gaan dansen is "jingle bells", op het scherm staat een dansje die de kinderen volgen van Just dance. Als de muziek aanstaat ga je dansen, als de muziek stopt. Stop jij ook met dansen. Daarna gaan de kinderen weer zitten.</p>	<p>De leerlingen zitten op hun plek en luisteren naar wat ik aan het vertellen ben.</p> <p>De leerlingen staan achter hun tafel en gaan dansen.</p> <p>De leerlingen zitten op hun plek en lusiteren naar de uitleg.</p>	<p>Digibord voor muziek.</p> <p>Youtube – Just Dance "Jingle Bells"</p>
2 min 5 min 13 min	<p>Kern:</p> <p>Ik vertel hoe we het uitbeelden van de situatie's gaan doen en wat een tableau is.</p> <p>Ik zet de leerlingen in groepjes en geef ze het papiertje waarop de situatie, die met de hulpverleners te maken hebben, staat die de kinderen moeten uitbeelden.</p> <p>Ik geef ze 5 minuten om te bedenken hoe ze het willen uitbeelden.</p> <p>Daarna geef ik de groepjes een voor een de beurt om voor in de klas hun situatie's uit te beelden. De leerlingen staan voor in de klas, ik zeg 1,2,3 laat maar zien en dan gaan de kinderen beginnen met hun situatie uitbeelden. Als ik "click" zeg, staan de kinderen stil. De kinderen blijven stil staan en ik aan de kinderen vragen stellen over wat ze zien. Als de kinderen hebben geraden wat de situatie is, gaat de volgende groep en dat gaat zo door tot elk groepje is geweest.</p>	<p>De leerlingen zitten in groepjes van 4 en eentje van 5. Als de leerlingen aan het overleggen zijn loop ik rond om te kijken of ergens hulp nodig is.</p> <p>De leerlingen staan een voor een met hun groepje voor in de klas, de andere leerlingen zitten ondertussen op hun plek te kijken en antwoord te geven op mijn vragen.</p>	<p>Papiertjes met situatie's</p>
2 min	<p>Afsluiting:</p> <p>De leerlingen gaan allemaal weer op hun plek zitten. Ik vraag aan de leerlingen of ze nog weten wat een tableau is en wat ze vandaag van de les vonden.</p>		

Feedback mentor/begeleider en gesprekspunten met student

Persoonlijk leerdoel: benodigde materialen liggen klaar; zorg dan ook dat de muziek klaar staat. Je had dit wel snel klaar, omdat je de muziek had uitgezocht.

Inleiding: Leuk toepasselijk liedje. Iedereen doet mee op z'n eigen manier, uitbundig of niet. De kinderen hadden veel lol en konden even lekker bewegen. Je inleiding v.d les was goed, maar ook wat verwarrend wat ze nou precies moesten bij de inleiding moesten doen. Je zou de instructies ook per onderdeel kunnen doen. Je past goed de regels en afspraken van de school toe."3,2,1 ik kijk meteen" pas je goed toe. Verwacht dan ook dat iedereen stil is en spreek zie hier op aan of geef degene die het wel doen een opsteker.

Kern: Je deelt de groepjes vlot in, leuk hoe je dat met Jasmijn oplost door haar zelf te laten kiezen bij welk groepje ze wilt omdat ze jarig is. Je verwacht buurstem, dit benoem je en vraagt het ook even terug aan de klas. Deze groep is heel druk tijdens deze lessen/situaties. Goed dat je wel stilte verwacht en ze niet door elkaar laat praten.

Afsluiting: Je vraagt naar hoe de kinderen het vonden. Leuke reacties v.d. kinderen. Je vraagt ook om tips, goed.

Paraaf mentor/ stagebegeleider:

Bijlage 2: kaartjes drama

een ongeluk	de wachtkamer
iemand onderzoeken	een gebouw in brand
een kat uit de boom redden	de dokter
een overval	een boete geven
een arrestatie	iets gebroken hebben
iemand is flauw gevallen	een prik geven

Bijlage 3

Stageschool: -	Student: Hilda de Jong	Moduleperiode: 1.2
Mentor: -	Groep: 4	Aantal kinderen: -
Korte omschrijving van de activiteit: We gaan met een origami methode een brandweerauto met een ladder maken.	Ontwikkelingsgebied/Vakgebied: Creatief/cognitief	Datum: -

Betekenenissen	Beginsituatie	Doel en activiteit(en)
<i>De aan te bieden activiteiten hebben naar mijn idee de volgende betekenis voor kinderen.</i>	<i>Beschrijf zo nauwkeurig mogelijk wat de kinderen al weten en kunnen. Leg hierbij de relatie met het doel van de activiteit. Raadpleeg je mentor.</i>	<i>Geef concreet aan wat de kinderen aan het eind van de activiteit beheersen Formuleer het doel SMART</i>
<p>Betekenis:</p> <p>Deze les staat in het teken van vouwend een brandweerauto vouwen met een ladder. Belangrijk bij deze les is dat de leerlingen goed opletten. Het is goed voor de leerlingen dat ze hun fijne motoriek oefenen.</p>		
<p>Beginsituatie:</p> <p>De leerlingen hebben al een keer met meester Wouter een kerstster gevouwen. Zo weten ze hoe belangrijk het is dat ze goed opletten hoe de juf/meester het vouwt en dat het belangrijk is dat ze het ook exact na doen.</p>		
<p>Lesdoel:</p> <p>De leerlingen kunnen aan het einde van deze creatieve les een brandweerauto met een ladder vouwen.</p>		
<p>Persoonlijk leerdoel:</p> <p>2.3.15 Kan een adequaat klassenmanagement realiseren (legt voorafgaand aan de onderwijsactiviteit de benodigde materialen klaar; kan de structuur van de onderwijsactiviteit vasthouden; hanteert duidelijke regels en afspraken die passen bij de school en communiceert de regels naar de leerlingen</p> <p>2.2.6 Weet dat zijn leerlingen de leerstof op verschillende manieren kunnen opvatten, interpreteren en leren. Hij kan zijn onderwijs afstemmen op die verschillen tussen leerlingen.</p> <p>Goed stem gebruik</p> <p>Leerkracht gedrag laten zien.</p>		

Gebruikte bronnen: (boeken, naslagwerken, methoden)

[Http://www.knutselopdrachten.nl/knutselen/verkeer/brandweer-auto-knutselen.shtml](http://www.knutselopdrachten.nl/knutselen/verkeer/brandweer-auto-knutselen.shtml)

Ontwerp			
Tijd	Ontwerp van de activiteit	Didactische werkvormen en leerling-activiteiten	Organisatie en middelen
7 min	<p>Inleiding:</p> <p>Ik vraag de leerlingen waar deze dag eigenlijk al de hele tijd over gaat. (Echte helden). Ik vertel ze dat we iets gaan vouwen, maar wat zouden we kunnen vouwen? Ik geef ze even bedenktijd. De leerlingen die het weten steken hun hand omhoog. Ik geef een beurt. Als een leerling het weet prijs ik hem/haar. Weten ze het niet vertel ik wat we gaan doen. Ik laat de leerlingen mijn voorbeeld zien. Ik vraag ze wat ze zien en wat zou nou het lastigste onderdeel zijn? Ik vertel ze dat het goed gaat komen want we gaan het samen doen. Wat is nou belangrijk als we gaan vouwen? Ik geef de leerlingen weer even bedenktijd. De leerlingen die het weten steken hun hand omhoog. Ik geef een beurt. Als een leerling het weet prijs ik hem/haar. Ik vul aan waar nodig. (Stil zijn, goed opletten, concentratie, strak vouwen, punten op elkaar etc.)</p> <p>Ik vertel de leerlingen wat we nodig hebben: rood A4-papier, geel vouwblaadje, zwart vouwblaadje, schaar en lijm. Ik vraag een aantal leerlingen of ze wat willen uitdelen.</p>	<p>De leerlingen zitten op hun plek aan hun tafel.</p> <p>De leerlingen luisteren goed naar de instructie die ik geef.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Voorbeeld - Rood A4-papier - Geel vouwblaadje (8x8cm) - Zwart vouwblaadje (16x16cm) - Schaar - Lijm

45 min	<p>Kern</p> <p>We gaan het samen vouwen, zorg ervoor dat je goed geconcentreerd bent en goed kijkt hoe ik het doe. Doe het dan na!</p> <p>Vouw 16 vierkantjes van het rode A4-papier</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Vouw het papier doormidden; 2) Vouw beide zijdes naar de vouwlijn in het midden; 3) Draai het papier een kwartslag en vouw opnieuw doormidden; 4) Vouw ook deze twee zijdes naar de vouwlijn in het midden; <p>Je hebt nu 16 vierkantjes gevouwen.</p> <ol style="list-style-type: none"> 5) Knip in één hoek vier vierkantjes weg; 6) Leg het papier met het gat rechtsboven voor je en vouw het vierkant linksboven schuin om; <p>Raam</p> <ol style="list-style-type: none"> 7) Vouw het gele vouwblaadje in vier vierkantjes; 8) Vouw één van de vierkantjes schuin om; 9) Plak het raam in het bovenste deel van de brandweerauto; 10) Gebruik de helft van het zwarte vouwblaadje om drie wielen uit te knippen (de rest van dit vouwblaadje heb je nog nodig voor de ladder) en plak de wielen op de brandweerauto; <p>Ladder</p> <ol style="list-style-type: none"> 11) Knip van het zwarte vouwblaadje een strook van 6cmx16cm en vouw deze doormidden (zodat je een lange smalle strook krijgt); 12) Knip de strook aan de dichte zijde in, laat steeds ongeveer een centimeter open en knip niet helemaal door (de strook moet één geheel blijven); 13) Je hebt nu allemaal kleine flapjes, knip steeds het tweede flapje weg; 14) Vouw de strook nu open en plak je ladder op de brandweerauto. <p>Tijd over?;</p>	<p>De leerlingen zitten op hun plek aan hun tafel. Ze hebben de materialen die ze nodig hebben voor zich.</p> <p>De leerlingen luisteren goed naar de instructie die ik geef.</p> <p>Als de leerlingen bezig zijn loop ik rond en complimenteer ik ze.</p> <p>Tijdens het Tijd over? Stukje mogen de leerlingen met elkaar kletsen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Voorbeeld - Rood A4-papier - Geel vouwblaadje (8x8cm) - Zwart vouwblaadje (16x16cm) - Schaar - Lijm
--------	---	---	--

	Maak een brandweer naast de brandweerauto. Dit mag je gaan tekenen maar mag je ook knippen en plakken!		
5 min	<p>Afsluiting:</p> <p>Als het tijd is geef ik het bij de leerlingen aan. De leerlingen ruimen de overgebleven spullen op. Ik vraag de leerlingen of het makkelijker of lastiger was dan verwacht. En wat was dan precies het lastigst? Ik vertel ze dat ik het knap vind dat het is gelukt. Ik bedank ze voor hun enthousiasme en hun concentratie. We gaan verder naar de volgende les.</p>	<p>De leerlingen zitten op hun plek aan hun tafel. Ze hebben de materialen die ze nodig hebben voor zich.</p> <p>De leerlingen luisteren goed naar de instructie die ik geef.</p>	<p>- Voorbeeld</p> <p>- Rood A4-papier</p> <p>- Geel vouwblaadje (8x8cm)</p> <p>- Zwart vouwblaadje (16x16cm)</p> <p>- Schaar</p> <p>- Lijm</p>

Feedback mentor/begeleider en gesprekspunten met student

Paraaf mentor/ stagebegeleider:

Evaluatie en reflectie door student

Evaluatie van de activiteit

1. *Heb je het doel van de activiteit wel/niet bereikt? Licht dit toe.*

Ik denk dat ik het doel van de activiteit wel zou hebben bereikt. Tijdens de micro-teaching hebben we het doel ook bereikt. Als het goed is hebben de leerlingen een mooie brandweerauto gemaakt en is het proces goed verlopen. Of er veel frustratie is geweest, kan ik niet vertellen. Ik weet wel door de micro-teaching hoe ik daarop reageer en of dit een goede manier is of niet. Natuurlijk is elke leerling anders en heeft diegene een andere aanpak nodig.

Reflectie op de activiteit

1. *Terugblik: wat is er gebeurd?*
2. *Bewustwording: wat vond ik hierin belangrijk?*
3. *Besluit: wat zijn alternatieven voor een vervolgvactiviteit?*

Deze les hebben we helaas niet kunnen uitvoeren op locatie, doordat we in lockdown zaten. We hebben daarom een alternatieve opdracht gekregen. Dit betekende een draaiboek maken met een instructiefilmpje over je les. Omdat er veel vrijheid was, juist omdat we in lockdown zaten vond ik het lastig om op tijd te beginnen. De micro-teaching had ik wel op tijd af kunnen strepen. Deze ging over het algemeen goed. De feedback puntjes die gekregen heb, zal ik meenemen naar de lessen die ik ga geven in de toekomst. De feedback die ik gekregen heb is inderdaad een leerpuntje voor mij. Dit zal ik dus ook meenemen in het vervolg.

Reflectie op het persoonlijk leerdoel

1. *Wat is er gebeurd?*
2. *Wat vond ik hierin belangrijk?*
3. *Wat betekent dit voor je (volgend) persoonlijke leerdoel?*

Ik heb mijn persoonlijke leerdoelen wel behaald. Tijdens de micro-teaching heb ik alles van tevoren neergelegd. Zodat ik goed en rustig kon beginnen. Tijdens de uitleg hoefde ik niet meer te zoeken naar de materialen. Dit is belangrijk, omdat de leerlingen net een spiegel zijn voor de leerkracht. Als jij als leerkracht onrustig bent omdat je nog moet zoeken naar dingen. Worden de leerlingen ook onrustig.

Ook heb ik er rekening mee gehouden dat leerlingen dingen anders kunnen interpreteren dan een ander. Tijdens een creatieve les is er vaak veel niveauverschil. De ene leerling vindt dit helemaal geweldig en de andere vindt het verschrikkelijk. Dit betekent dat de ene leerling er ook meer moeite mee gaat hebben en dus meer frustratie laat zien dan de andere. Hier moet je als leerkracht goed op kunnen inspelen. Ik heb dit gedaan door bij die leerlingen iets vaker langs te gaan en te vragen hoe het gaat. Zo hebben ze meer kans om om hulp te vragen.

Tijdens de micro-teaching heb ik ook gelet op mijn stemgebruik. Ik ben mij bewust dat ik een luide stem heb die snel wegvalt. Hier moet ik dus rekening mee houden. Dit ging goed, het was natuurlijk ook een kleiner groepje dan normaal. Het is dan vaak ook makkelijker om op je stemgebruik te letten. Ook het leerkrachtgedrag ging goed. Dit is natuurlijk ook makkelijker met een kleiner groepje. Een leerpuntje is nog steeds, op tijd ingrijpen als het te onrustig wordt.

Mijn leerdoel in het DBE-groepje was om hulp leren vragen. Ik vind dit lastig, maar dit ging in dit groepje best goed. Wanneer ik er niet uit kwam heb ik mijn groepsleden gevraagd en ze hebben mij daarbij geholpen. Ik had dit nog wel meer kunnen doen. Dus dit leerdoel neem ik mee naar mijn nieuwe DBE-groepje.

Bijlage 4

Lesbeschrijvingsformulier

Stageschool: OBS de Bolder	Student: Wouter Kammenga	Moduleperiode: 2
Mentor: Peter de Vries	Groep:	Aantal kinderen: 24
Korte omschrijving van de activiteit: Een les wereldoriëntatie over onze Nederlandse helden (hulpdiensten). Hierin gaan we het hebben over wie daar onder vallen, de taken, en hebben we gasten.	Ontwikkelingsgebied/Vakgebied: Cognitief, Sociaal-Emotioneel	Datum: nvt

Betekenenissen	Beginsituatie	Doel en activiteit(en)
<i>De aan te bieden activiteiten hebben naar mijn idee de volgende betekenis voor kinderen.</i>	<i>Beschrijf zo nauwkeurig mogelijk wat de kinderen al weten en kunnen. Leg hierbij de relatie met het doel van de activiteit. Raadpleeg je mentor.</i>	<i>Geef concreet aan wat de kinderen aan het eind van de activiteit beheersen Formuleer het doel SMART</i>
<p>Betekenis:</p> <p>De les staat in het teken van hulpdiensten. Dit zijn natuurlijk de eenheden waar de kinderen veel mee te maken gaan hebben. Belangrijk van deze les is een inzicht creëren in de hulpdiensten en wat ze precies doen voor ons.</p>		
<p>Beginsituatie:</p> <p>De kinderen weten af van de politie, brandweer, ambulance en eventueel handhaving. Hierin weten zij niet de overkoepelende benaming van hulpdienst. De kinderen zullen nog vrij oppervlakkig kijken naar de beroepen dus de politie vangt boeven, de ambulance geneest mensen, de brandweer blust vuurtjes.</p>		
<p>Doel:</p>		

Aan het einde van de les wil ik dat de kinderen een uitgebreidere kennis hebben over de hulpdiensten en hiervan enkele taken kunnen benoemen.

Aan het einde van de les wil ik dat de kinderen het leuk hebben gehad.

Persoonlijk leerdoel:

- Ik geef individuele leerlingen en de groep complimenten
- Ik laat merken dat ik naar de kinderen luister en sta open voor meningen en suggesties van hun kant

Gebruikte bronnen: (boeken, naslagwerken, methoden)

- <https://www.politie.nl/>
- <https://www.brandweer.nl>

Ontwerp			
Tijd	Ontwerp van de activiteit	Didactische werkvormen en leerling-activiteiten	Organisatie en middelen
5 min	<p>Inleiding:</p> <p>Ik laat de kinderen het lokaal in een grote kring zetten met de tafels naar de zijkanten geschoven.</p> <p>Tijdens de inleiding ga ik beginnen met een scenario te vertellen. Wat nou als je huis in de brand staat wie bel je dan? En wat als mama heel hard is gevallen naast het voetbalveld? En wie moet je bellen wanneer je fiets is gestolen? Hier gaan we het kort over hebben waarna ik aangeef dat we het gaan hebben over burgerschap met als thema hulpdiensten.</p>	<p>De kinderen verplaatsen de meubels</p> <p>De kinderen zitten op hun stoel in de kring en kijken naar mij in het midden van de kring.</p>	-

15 min	<p>Kern:</p> <p>Na de inleiding ga ik vertellen over wat hulpdiensten nou precies zijn en de taken van de betreffende hulpdiensten. Zo is een politie agent er om boeven te vangen, maar ook om burgers te helpen met vermissingen, reanimaties, en ondersteuning van overige eenheden.</p> <p>Een ambulance daarin tegen is er om zieke mensen te behandelen en te vervoeren naar een ziekenhuis, maar ze zijn er ook als wensambulance, thuishulp, en natuurlijk altijd aanwezig bij grote evenementen.</p> <p>Dan heb je nog de brandweer. Ze blussen branden, maar ze zijn er ook voor voorlichtingen, brandveiligheid adviezen, gas metingen, verkeersongelukken en een omgevallen koe.</p> <p>Tijdens het interview krijgen wij de wijkagent van de school, een ambulance chauffeur en een verpleegkundige bij ons op school om vragen te beantwoorden en iets te vertellen over hun 'tools' en taken.</p>	De kinderen luisteren naar mijn uitleg.	Digibord met foto's
15 min	<p>Hier gaan de kinderen mee met de agent en ambulancebroeders naar de geparkeerde ambulance en politie auto welke op het schoolplein staan. Ze krijgen hier in 2</p>	De kinderen luisteren naar de gasten en krijgen de ruimte vragen te stellen.	Wijkagent Ambulancebroeders

30 min	<p>groepen een rondleiding van de voertuigen. Halverwege switchen ze van eenheid.</p> <p>Tijdens de rondleiding kunnen de kinderen natuurlijk enorm veel vragen stellen.</p>	De kinderen kijken rond de voertuigen en ervaren wat er te vinden is.	<p>Politieauto</p> <p>Ambulance</p>
5 min	<p>Afsluiting:</p> <p>Als afsluiting bedanken we natuurlijk de gasten en zetten we het lokaal weer in originele opstelling.</p>	De kinderen zetten het lokaal goed	

Bijlage 5

Lesbeschrijvingsformulier

Stageschool: PCBO de Voorde	Student: Rosanne Braam	Moduleperiode: 2
Mentor: Afina Broerse	Groep: 4	Aantal kinderen: 20
Korte omschrijving van de activiteit: Memorie over hulpverlening in het Engels.	Ontwikkelingsgebied/Vakgebied: bied:	Datum: 1-2-2022

Betekenenissen	Beginsituatie	Doel en activiteit(en)
<i>De aan te bieden activiteiten hebben naar mijn idee de volgende betekenis voor kinderen.</i>	<i>Beschrijf zo nauwkeurig mogelijk wat de kinderen al weten en kunnen. Leg hierbij de relatie met het doel van de activiteit. Raadpleeg je mentor.</i>	<i>Geef concreet aan wat de kinderen aan het eind van de activiteit beheersen Formuleer het doel SMART</i>
<p>Betekenis:</p> <p>Leerlingen in groep 4 zijn doorgaans geïnteresseerd in hulpverleners zoals politiemannen en brandweerlieden. Daarnaast hebben ze interesse in Engels en komen dit dan ook vaak tegen in het dagelijks leven zoals bijvoorbeeld in de klas of bij spelletjes.</p> <p>Ik vond het dan ook leuk om het spel element te combineren met de interesse voor hulpverlening.</p>		
<p>Beginsituatie:</p> <p>De kinderen kennen al basis Engels aangezien ze hier ook les in hebben gehad, maar nog niet zoveel over Engels in relatie met hulpverlening. Dit is dan ook het doel van de les.</p>		

Een aantal kinderen zullen ook al het spel memorie herkennen en kunnen spelen maar ik zal diegene ondersteuning bieden die dit nog niet kunnen.

Doel:

Het doel van de activiteit is dat de leerlingen kennis maken met de Engelse taal op het gebied van hulpverlening en hiervan minstens 80% van kunnen onthouden.

Persoonlijk leerdoel:

Mijn persoonlijke leerdoel is om de leerlingen in een zo veilige mogelijke omgeving te stimuleren om bezig te gaan met Engels.

Gebruikte bronnen: (boeken, naslagwerken, methoden)

-

Ontwerp			
Tijd	Ontwerp van de activiteit	Didactische werkvormen en leerling-activiteiten	Organisatie en middelen

5 min.	<p>Inleiding:</p> <p>Als eerste stel ik mij voor aan de leerlingen en vertel ik dat we vandaag een spelletje gaan doen genaamd memorie. Ik vraag aan de leerlingen of ze dit kennen en als er leerlingen zijn die deze niet kennen zal ik dit uitleggen.</p> <p>Ik vraag aan 1 leerling of die nog kan vertellen wat we precies gaan doen als bevestiging dat de leerlingen het snappen.</p> <p><i>“Memorie is een spel waarbij je kaartjes op de kop op de tafel moet leggen. Hierbij zijn paren die je bij elkaar moet zoeken doormiddel van het omdraaien van de kaartjes. Je mag elke keer maar 2 omdraaien en moet je dus goed onthouden waar wat ligt.”</i></p>	Doormiddel van instructie leg ik uit wat de bedoeling is en de kinderen blijven op hun plek zitten.	-
20 min.	<p>Kern:</p> <p>De leerlingen spelen dit in 6 groepen van 4 en spelen het spel in het groepje zelf. De leerling die de meeste paartjes heeft kunnen verzamelen wint.</p> <p>De leerlingen spelen het spel en komen ondertussen achter een aantal Engelse woorden en hun betekenis. Hierdoor wordt hun kennis van het Engels verbreedt en leren ze dit spelenderwijs in een veilige omgeving, waardoor ze het beter kunnen verwerken.</p> <p>De memorie heeft veel kaartjes, dus de leerlingen zijn hier wel even mee bezig aangezien ze ook de woorden nog moeten vertalen.</p> <p>Als een leerling moeite heeft met een woord loop ik hulprondes en help ik ze waar nodig. Ook zal ik woorden vertalen als het echt niet lukt.</p>	<p>De leerlingen spelen in spelvorm samen.</p> <p>Ik loop langs en ondersteun waar nodig</p>	6 stapels met kaarten

	De leerlingen kunnen dit spel meerdere rondes spelen.		
5 min.	<p>Afsluiting:</p> <p>Als afsluiting vraag ik de leerlingen of ze een stapel netjes kunnen opstapelen en deze op de hoek van de tafels kunnen leggen zodat ik deze kan ophalen. Hierdoor blijft het rustig en gaan de kinderen niet lopen door het lokaal.</p> <p>Als afsluitende vraag, vraag ik aan de leerlingen of ze het leuk hebben gehad.</p>		

Feedback mentor/begeleider en gesprekspunten met student

i.v.m. het niet uitvoeren van de activiteit kan ik dit helaas niet toevoegen.

Paraaf mentor/ stagebegeleider:

Evaluatie en reflectie door student
<i>Evaluatie van de activiteit</i>
2. <i>Heb je het doel van de activiteit wel/niet bereikt? Licht dit toe.</i>
i.v.m. het niet uitvoeren van de activiteit kan ik dit helaas niet toevoegen.
<i>Reflectie op de activiteit</i>
4. <i>Terugblik: wat is er gebeurd?</i>
5. <i>Bewustwording: wat vond ik hierin belangrijk?</i>

6. *Besluit: wat zijn alternatieven voor een vervolgactiviteit?*

We hebben helaas de activiteit niet kunnen uitvoeren i.v.m. corona

Ik ben wel tevreden met mijn voorbereiding, aangezien ik de activiteit ruim van tevoren had bedacht. Ik vond het belangrijk om dit voor mijzelf snel helder te hebben, dus ben hier goed mee aan de slag gegaan.

Reflectie op het persoonlijk leerdoel

4. *Wat is er gebeurd?*
5. *Wat vond ik hierin belangrijk?*
6. *Wat betekent dit voor je (volgend) persoonlijke leerdoel?*

We hebben helaas de activiteit niet kunnen uitvoeren i.v.m. corona.

Wel heb ik mij verdiept in een veilig leerklimaat en hoe ik het best deze opdracht kon uitvoeren, dus dit is wel gelukt. Dit was belangrijk om het leerdoel te behalen.

Bijlage 6

Lesbeschrijvingsformulier

Stageschool: PCBO het mozaïek	Student: Thijs Terwisscha van Scheltinga	Moduleperiode:
Mentor:	Groep: 8	Aantal kinderen: 6 leerlingen
Korte omschrijving van de activiteit:	Ontwikkelingsgebied/Vakgebied:	Datum:

Betekenenissen	Beginsituatie	Doel en activiteit(en)
<i>De aan te bieden activiteiten hebben naar mijn idee de volgende betekenis voor kinderen.</i>	<i>Beschrijf zo nauwkeurig mogelijk wat de kinderen al weten en kunnen. Leg hierbij de relatie met het doel van de activiteit. Raadpleeg je mentor.</i>	<i>Geef concreet aan wat de kinderen aan het eind van de activiteit beheersen Formuleer het doel SMART</i>
<p>Betekenis:</p> <p>De leerlingen weten wie Heracles is en weten wat een held zijn inhoud</p>		
<p>Beginsituatie:</p> <p>De kinderen zijn boven gemiddeld met begrijpend lezen en lopen voor op de klas</p>		
<p>Lesdoel:</p> <p>We gaan leren wie Heracles is en wat een held zijn betekend</p>		
<p>Persoonlijk leerdoel:</p> <p>Duidelijk spreken</p>		
<p>Gebruikte bronnen: (boeken, naslagwerken, methoden)</p> <p>100 verhalen uit de oudheid</p>		

Ontwerp			
Tijd	Ontwerp van de activiteit	Didactische werkvormen en leerling- activiteiten	Organisatie en middelen
min	Inleiding: We gaan de opdracht bespreken en het gesprek "wat is een held" starten in de groep	Instructie/groep sgsprek	Werkblad
min	Kern We lezen als groep om de beurt de tekst, bij elk tekstblokje hoort een vraag en deze beantwoorden ook als groep. Dit doen we op deze manier omdat het gesprek rond een held zijn ook gestimuleerd moet worden.	Groepsopdracht /groeps gesprek	werkblad
min	Afsluiting: We kijken de vragen ook na als groep. Als dit klaar is stel ik in de groep de vraag: Was Heracles een held? Waarom wel en waarom niet. Als deze discussie afgerond is stel ik de vraag: Wie vind jij een held? Als we dat deze discussie ook afgerond hebben gaan we terug naar de klas met een nieuw perspectief op helden.	Groepsopdracht /groeps gesprek	Werkblad

Bijlage 6

Helden

Een held (mannelijk) of heldin (vrouwelijk) is een bestaand, fictief of historisch persoon die, wanneer geconfronteerd met gevaar en rampspoed of vanuit een zwakke positie, moed en de bereidheid tot zelfopoffering betoont voor een grotere zaak.

Vandaag krijgen jullie de kans kennis te maken met een mythische held uit het oude Griekenland, hierover gaan jullie na het lezen van de teksten vragen beantwoorden.

De twaalf werken Herakles trouwde met Megara en kreeg met haar een aantal zonen. Door toedoen van Hera werd hij op een dag door waanzin getroffen en vermoordde zijn kinderen. Om zichzelf te redden van de wraakgodinnen moest hij in dienst treden van koning Eurystheus van Mykene en alle taken verrichten die hij opgedragen kreeg. In opdracht van Eurystheus moest Herakles tien onmenselijk zware werken verrichten. Het eerste werk dat hij moest verrichten, was het doden van de leeuw van Nemea. Dit dier kon niet verwond worden door pijlen of knots, hij wurgde de leeuw ten slotte met zijn blote handen. Hij bracht hem naar zijn meester en probeerde hem te villen. De huid bleek bijna ondoordringbaar, waarop Herakles de klauwen van de leeuw gebruikte om hem van zijn huid te ontdoen. Later droeg Herakles altijd de ondoordringbare huid van deze leeuw als harnas. Het doden van de Hydra van Lerna, de veelkoppige slang die in een moeras bij Argos leefde. Zodra er een kop werd afgeslagen, groeiden er twee nieuwe aan. Herakles overwon de slang samen met zijn vriend Iolaus. Telkens als er een kop werd afgeslagen, schroeyden zij met een brandende fakkel de wonden dicht. Herakles dompelde zijn pijlen in het giftige bloed van de Hydra; pijlen door hem afgeschoten zouden van nu af aan ongeneeslijke wonden veroorzaken. Deze opdracht werd afgekeurd, omdat Herakles hierbij hulp kreeg. Het vangen van een aan de godin Artemis gewijde hinde, de Hinde van Keryneia. Dit dier had een gouden gewei en koperen hoeven. Herakles moest het levend en wel naar Mykene brengen. De hinde was bovendien uitzonderlijk snel en de jacht op het dier kostte hem een vol jaar, waarbij hij heel Arkadië van noord naar zuid moest doorkruisen. Uiteindelijk slaagde hij er in de hinde te vangen met een net toen het dier haar dorst leste bij een meer. Het vangen van het Erymanthische zwijn, dat het gebied rondom de berg Erymanthos onveilig maakte, en dat - net als de hinde - levend naar Mykene brengen, bij koning Eurystheus.

Het schoonmaken van de stallen van Augias, een koning in Elis. Deze koning had 3000 runderen, waarvan de mest zich 30 jaar lang had opgehoopt in een stal. Herakles verrichtte deze taak in één dag door het water van twee rivieren (de Alpheos en de Peneos) door de stallen te laten stromen. Ook deze opdracht werd afgekeurd, omdat Herakles een beloning had gekregen en ook "hulp" had gekregen van de rivier. Het verjagen van de Stymphalische vogels. Deze leefden bij het Stymphalosmeer in Arkadië. De vogels hadden een bronzen bek, vleugels en klauwen. Ze aten mensenvlees en konden hun veren als pijlen afschieten. Toen Herakles in hun nabijheid kwam, lieten de vogels zich aanvankelijk niet zien, maar door te rammelen met twee bronzen kleppers wist hij ze uit hun holen te lokken. Hij slaagde erin het merendeel van de vogels te doden, met de giftige pijlen die hij had bemachtigd bij het verslaan van de hydra. De Stier van Kreta ophalen en overbrengen naar het vasteland. Deze stier was het eigendom van Minos, koning van Kreta, die de stier van Poseidon had gekregen als offerdier (zie ook Minotauros). In plaats van hem te offeren, hield Minos de stier voor zichzelf, waarop Poseidon het beest razend maakte en het een plaag werd voor het eiland. Herakles wist de stier te vangen en naar koning Eurystheus te brengen. Herakles moest de vleesetende paarden halen van Diomedes, een vorst in Thrakië die de paarden voedde met (mensen)vlees van zijn nietsvermoedende gasten. Hij reisde verder naar Thrakië en gooide Diomedes

als voer voor diens eigen mensenetende paarden. De paarden werden door Herakles getemd en naar Mykene gebracht. Daar werden ze vrijgelaten en uiteindelijk door wilde dieren gedood. Als negende opdracht moest Herakles de kostbare gordel halen van Hippolyte, de koningin van de Amazonen. De dochter van Eurystheus had haar vader om de gordel gevraagd. Toen Herakles bij Hippolyte aankwam en om de gordel vroeg, greep Hera in. Hera deed zich voor als Amazone en stookte de Amazones tegen Herakles op met het verhaal dat Herakles kwade bedoelingen had. Dit liep uit op een gevecht met Hippolyte. Herakles doodde haar en nam de wapengordel mee naar Mykene. In zijn tiende werk moest Herakles de kudde van Geryones stelen, hij moest daarvoor naar een eiland genaamd Erytheia, om bij dat eiland te komen moest hij ook door een woestijn, op een gegeven moment was hij zo boos van de hitte in de woestijn dat hij gewoon maar besloot om een pijl naar de zon te schieten, Apollo, die de god van de zon was, bewonderde dat en gaf Herakles zijn wagen, daarin reed hij naar Erytheia. Toen moest Herakles nog de kudde terugbrengen naar Eurystheus. In de Romeinse versie van het verhaal bracht hij de kudde naar de berg de Aventijn, de reus Cacus die daar leefde stal dan een paar koeien van Herakles, daarna kwam Herakles langs de grot waar Cacus woonde en hoorde hij de koeien loeien en doodde Herakles Cacus, daarna moest hij verdergaan, maar Hera stuurde een bepaald soort vlieg naar Herakles die de koeien ging opjagen en bijten zodat ze woest werden en ze uit elkaar gingen. Toen hij ze weer samen had, moest hij door een rivier die net niet te diep was, maar Hera pestte hem weer en liet het water stijgen. Herakles legde stenen neer, zodat de rivier weer diep genoeg was en dan ging hij snel met de kudde erover heen. Toen hij eindelijk aankwam bij Eurystheus, werden de koeien geofferd aan Hera.

Als elfde werk moest Herakles de gouden appels van de Hesperiden roven. De Hesperiden waren volgens sommige bronnen dochters van Atlas. Zij bewaakten de tuin met de gouden appels die Gaia als huwelijksgeschenk aan Zeus en Hera had gegeven. De honderdkoppige draak Ladon hielp hen daarbij. Na vele omzwervingen bereikte Herakles ten slotte Atlas, een der Titanen, die het hemelgewelf moest torsen. Atlas pakte zelf de appels, toen Herakles zijn taak even overnam. Toen Atlas het hemelgewelf niet meer wilde overnemen, kreeg Herakles hem met een list zo ver om nog even het gewelf te torsen, waarna Herakles er snel met de appels vandoor ging.

Het laatste werk was het ontvoeren van de driekoppige hellehond Cerberus uit de onderwereld. Herakles ging naar de ingang van de onderwereld in het zuiden van de Peloponnesos, bij Kaap Matapan. Van Hades mocht hij erin afdalen en Cerberos meenemen als hij geen gebruik maakte van wapens of Cerberos doodde. De ijzersterke handen van Herakles konden zelfs dit monster wurgen en grommend erkende het zijn meerdere in Herakles en volgde hem naar koning Eurystheus.

Vragen:

1. Voor welke koning moest Herakles de werken uitvoeren?
2. Waarmee wurgde Herakles de leeuw?
3. Hoe hete de vriend van Herakles die hielp bij het verslaan van de Hydra?
4. Hoelang duurde de jacht op de Hinde van Keryneia? 5. Rondom welke berg maakte het Erymanthische zwijn het gebied onveilig? 6. Hoeveel runderen zaten er in de stallen van Augias? 7. Hoe bemachtigde Herakles de giftige pijlen waarmee hij de Stymphalische vogels versloeg? 8. Hoe komt het dat de Stier van Kreta Razend werd?
9. Wie werden er gevoerd aan de vleesetende paarden?
10. Wie deed zich voor als Amazone om de Amazones tegen Herakles op te zetten? 11. Naar welk eiland moest Herakles om de kudde van Geryones te stelen? 12. De Hesperiden waren volgens sommige bronnen de dochters van.....?
13. Herakles mocht de Hellehond Cerberos meenemen als hij geen gebruik maakte van?

Microteach

Mijn microteach arrangement heb ik uitgevoerd met een kleine groep van 6 kinderen uit groep 8, dit heb ik gedaan met deze leerlingen omdat zij voorliepen met begrijpend lezen en hier extra uitdaging in nodig hadden. Ik heb bewust voor dit onderwerp gekozen omdat een aantal van deze leerlingen een interesse hebben in de oudheid. We hebben de tekst samen doorgenomen omdat deze vrij groot was om in een keer te doen, ook hebben we de vragen als groep bekeken. De leerlingen die al een interesse hadden voor dit onderwerp begonnen met meer enthousiasme maar na een tijdje ging de rest van de groep er ook in op. De opmerking ``dit is een stuk leuker dan altijd een nieuwsbericht`` is zelfs gevallen. Nadat we de vragen hebben beantwoord hebben we een gesprek gehad over helden en Heracles, er waren leerlingen die vonden dat Heracles eigenlijk helemaal niet zo'n geweldige held was omdat helden goeie dingen doen voor een grotere zaak en niet omdat dat moet van een koning. Met deze conclusie was ik heel erg tevreden, we hebben de les afgesloten en zijn terug gegaan naar de klas.

Literatuurlijst

Home. (z.d.-a). politie.nl. Geraadpleegd op 5 februari 2022, van <https://www.politie.nl/>

Home. (z.d.-b). Brandweer. Geraadpleegd op 5 februari 2022, van <https://www.brandweer.nl>

Home. (z.d.-c). SLO. Geraadpleegd op 5 februari 2022, van <https://www.slo.nl/>

Hooijmaaijers, T., & Stokhof, T. (2019). *Ontwikkelingspsychologie* (4de editie). Koninklijke Van Gorcum.

jufjanneke.nl - Project 112. (2021, 2 oktober). www.jufjanneke.nl. Geraadpleegd op 5 februari 2022, van <https://www.jufjanneke.nl/wordpress/thema-112/>

Kerpel, A. (2016, 11 november). *Leerlingen leren kennen: leefwereld - ontwikkelingspsychologie.* wij-leren.nl. Geraadpleegd op 5 februari 2022, van <https://wij-leren.nl/leerlingen-leren-kennen.php>

Knutselen thema brandweer. (z.d.). Knutsel opdracht brandweer. Geraadpleegd op 5 februari 2022, van <Http://www.knutselopdrachten.nl/knutselen/verkeer/brandweer-auto-knutselen.shtml>

Leefwereld - uitleg begrippen onderwijs. (z.d.). [Wij-leren](http://Wij-leren.nl). Geraadpleegd op 5 februari 2022, van <https://wij-leren.nl/leefwereld.php>

Leerkracht: verschillende didactische werkvormen. (z.d.). InfoNu. Geraadpleegd op 5 februari 2022, van <https://educatie-en-school.infonu.nl/methodiek/181946-leerkracht-verschillende-didactische-werkvormen.html>